

ONTWIKKELINGSHULP

Maastricht steunt al 40 jaar projecten in Burkina Faso. Speerpunt daarbij: het oprukken van de Sahara stoppen. Onze verslaggever, onlangs op reis door het West-Afrikaanse land, nam er een kijkje. En bezocht onder meer het *Centre de Formation André Rieu*.

‘Zeg niet dat het niet kan’

Rijst verbouwen op het centraal plateau van het droge Burkina Faso? Mensen verklaarden hem voor gek. Maar Pierre Kaboré kreeg gelijk: „Zeg niet dat het niet kan, want het kan. Dat blijkt wel.”

Van linksboven met de klok mee: Centre de Fondation André Rieu; het boerenbedrijf van de familie Saago met recent geplante mango-bomen; groentetuinen in Meguét; projectleider Pierre Kaboré (rechts) en opzichter Denis Pato in een van de aangelegde bossen.

foto's Rob Cobben

Rijst, mango, bos en uzze Dré

door Rob Cobben

Behendig slalomt Pierre Kaboré in zijn Toyota pick-up om de grote gaten in het rode, onverharde pad heen. De regentijd is nog maar pas voorbij, dus zijn hele stukken van de verbindingroute tussen het stadje Meguét en het dorpje Boulwando weggespoeld. Na een half uurtje rijden zien we opeens bomen. Veel bomen! „Hey, een bos!” roept een van de reisgenoten. Het contrast met de tocht eerder deze dag is inderdaad groot. We vertrokken ongeveer 100 kilometer ten westen van de hoofdstad Ouagadougou, reden uren door een saai en dor landschap en zitten nu - 230 kilometer oostelijker en ongeveer op dezelfde breedtegraad - opeens in het groen. Pierre Kaboré (46), een slanke, aimabele man gekleed in een onberispelijke beige broek en een blouse met fleurig design met de afbeelding van een Burkinese kardinaal, grijnst als we er een opmerking over maken. Zo'n 510 hectare groot is dit bos, vertelt hij. Aangelegd met steun vanuit Maastricht. „Veel handen maken licht werk. Hier staan nu weer bomen en struiken die decennialang uit het beeld waren verdwenen. En medicinale planten niet te vergeten. De hele regio profiteert hiervan.” Oh ja, ook de apen zijn teruggekeerd in dit gebied. We staan in één van de vier bossen die de afgelopen twee decennia zijn aangeplant om het oprukken

van de woestijn tegen te gaan. Kaboré, voormalig burgemeester van Meguét en sinds begin 2000 namens de stichting Maastricht-Niou leider van diverse groenprojecten in de regio, schetst in het kort de situatie. „Toen ik een kleine jongen was, vond ik binnen een straal van 50 meter van huis alles wat je nodig had: water, fruitbomen, vruchten, noem maar op. Maar door het oprukken van de woestijn verdween er steeds meer begroeiing. Met alle problemen van dien, zoals erosie. In het regenseizoen spoelde de vruchtbare grond weg, op den duur groeide er niets meer. Met onze groenprojecten hebben we dat proces een halt toe kunnen roepen.” Ander gevolg van de oprukkende woestijn in Burkina Faso: volksverhuizingen. Kaboré: „Hele dorpen zijn verkast van het noorden naar het zuiden. Met alle socia-

le problemen tot gevolg.” De Burkinnees, die in de jaren negentig voor de Verenigde Naties in Tsjaad werkte, geldt inmiddels internationaal als een expert in de strijd tegen verwoestijning. In november was hij spreker op een Frans-Canadese bosconferentie in Parijs, een maand later reisde hij opnieuw af naar de Franse hoofdstad om een toespraak te houden op de VN-Milieuconferentie. Delegaties uit Kameroen, Benin, Togo en Ivoorkust zijn al een kijkje komen nemen in Meguét. Het recept is simpel, zegt Kaboré: betrek de bevolking erbij, schets ze het probleem, leg uit hoe ze er iets aan kunnen doen en zorg voor educatie. „De hervormingen moeten van onderop komen. Alleen als je draagvlak hebt, krijg je zoiets van de grond.” Al is buitenlandse financiële steun daarbij wel nog steeds onontbeerlijk, stelt hij:

„Want Burkina is een arm land.” Zeven dorpen zijn betrokken bij de instandhouding van het bos waarin we nu staan. Een comité ziet erop toe dat er niet illegaal gekapt wordt. Wie betrapt wordt, moet op het matje komen bij de dorpsoudste. „Maar dat is nog nooit voorgekomen”, zegt Denis Pato, een van de boswachters. „De mensen respecteren dit bos. Als ze hout nodig hebben om te kunnen koken, komen ze naar ons toe en vragen ze waar ze dat mogen halen.” En dan moeten we verder. Naar een volkstuintenproject, waar mannen druk aan het werk zijn met emmers en schoppen te midden van glimmende tomaten en koolsoorten; en naar boerenfamilie Saago, die met hulp van Kaboré en de Maastrichtse stichting een opleiding kon volgen en zaden en planten kreeg. „Sindsdien is onze op-

brengt meer dan verdubbeld”, zegt één van de twee vrouwen des huizes. Kaboré wijst naar pas aangeplante boompjes, karité, mango en eucalyptus en een rijstveld. „Mensen achtten het onmogelijk om hier rijst te verbouwen. Maar zeg niet dat het niet kan, want het kan. Dat blijkt wel.” De Saago's volgden een cursus in het acht jaar geleden geopende *Centre de Formation André Rieu*, genoemd naar de beschermheer van de stichting Maastricht-Niou. Het gele gebouw is onze volgende stop. Er zijn meerdere leslokalen en er is een ruimte om te overnachten voor cursisten die van ver komen. „Hier krijgen mensen agrarisch onderwijs, leren ze hoe ze grond beter kunnen bewerken en hogere opbrengsten kunnen krijgen”, zegt Kaboré. Veel activiteit is er nu niet: het is oogsttijd, dus er zijn geen lessen. Het Rieu-naambord laat hij later zien. Het staat bij hem thuis en is, aangetast door de elementen, toe aan een opknapbeurt. Trots laat Kaboré een portret zien van *uzze Dré* met hem in de tuin van het kasteel van de beroemde violist in Sint Pieter. „Helaas kon meneer Rieu, van wie ik drie concerten op het Vrijthof heb mogen bijwonen, niet bij de opening van het centrum zijn. Maar ik hoop nog steeds dat hij ons eens komt bezoeken.” Bij het vertrek wil onze aftandse Nissan Patrol niet starten. De projectleider helpt mee duwen. Veel handen maken licht werk, had hij al gezegd.

Van kraamklinikje tot bossen en groentetuinen

In 1976 zamelt het dekenaat Maastricht tijdens de jaarlijkse Vastenactie voor het eerst geld in voor het dorp Niou in Burkina Faso. Doel: het bouwen van een kraamklinikje. Dat lukt en de jaren erna gaan de acties verder. Zes jaar later neemt pastoor Joef Offermans het initiatief tot de oprichting van de stichting Maastricht-Niou. André Rieu, die beschermheer wordt, geeft

een benefietconcert voor de kersverse stichting, waarvan z'n vrouw Marjorie secretaris is. En ook de Aloysiuschool in Maastricht zamelt geld in. Aanvankelijk is de hulp vrij traditioneel, leggen de huidige voorzitter Fredric Petit en secretaris Frans Rutten van de stichting uit: er worden waterputten geslagen, schooltjes gebouwd, dat soort dingen. Maar het roer gaat om:

het tegengaan van de verwoestijning wordt speerpunt. Groen is het nieuwe sleutelwoord. Met Maastrichts geld worden bossen en groentetuinen aangelegd en anti-erosie maatregelen getroffen. Ook worden de groenprojecten uitgerold over andere dorpen in de regio. De Maastrichtse stichting sluisst jaarlijks zo'n 25.000 euro door voor een groen Burkina Faso.